

γορητήριο. Μπροστά στην όρμη του κριτικού του όχι μονάχα η ήθικη βάση των δραμάτων του δε βρήκεν έλεος, μά (καλήώρα!) ούτε η τέχνη του. Τόσο που πάει να πιστέψη κανένας πως η νεόφαν-τη κριτική έχει τα ίδια όπλα για τους πιδ μικρούς και για τους πιδ μεγάλους. Είναι μια παρηγοριά κι' αυτό, πέφτοντας κάτω απ' το μαχαίρι του άγα-πημένου μου Βρούτου, να μπορώ να ένόσω τα τε-λευταία λόγια του Καίσαρα με τα τελευταία λόγια του Σαμφών.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Υ. Γ. Δεν μου στέκει ναπολογηθώ (!) βίβαια για ζητήματα ύφους στον κριτικό μου. Μά να ζη-τάω ένας κριτικός να εірωνευθώ φράσεις και λόγια που εξεπίτηδες τὰ βάζει «σαν όμορφες κοινοτοπίες» ο συγγραφέας στα στόματα των προσώπων του και που τόσο χαρακτηρισίζουν κάποια μερικές ψυχές και μερικές καταστάσεις ψυχών, είναι μια παραγνώριση των μέσων που έχει στα χέρια του ο τεχνίτης για να φέρη το αποτέλεσμα του. Η έκφραση ενός ρο-μαντικού κοριτσιού σαν τη Μίνα δεν μπορούσε να εί-ναι η έκφραση η δική μου. Και τα λόγια του Μάρ-κου, που είναι μια πεζή αντίθεση του Μάρθα και που επαγγέλλεται την πούληση, ενώ ο Μάρθας τη ζή, είναι λόγια ενός ξιπασμένου ρωμιού, που γύρισε απ' την Αγγλία και κάνει με τις υπερβολές του την κωμικήν άπολογία της πρακτικότητας. Το να μιλάω κάθε πρόσωπο ενός δράματος τη δική του τη γλώσσα κι' όχι τη γλώσσα του ποιητή του, το θαρ-ρούσα προτέρημα. Ο κριτικός μου θέλει να κάνει τον συγγραφέα υπέθυνο ακόμα και για τις άνοησίες, που μπορεί έν' άνοητο πρόσωπο να ξεστομίσει μέσα σ' ένα δράμα. Τέτοια εύθυνη, μά την αλήθεια, δε θα τη βαστούσε κανένας απ' τους μεγάλους ποιη-τάδες, που τόσο όμορφα μεταφράζει ο Βασιλικός. Πολύ λιγώτερο έγω κι' η τέχνη μου. Π. Ν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

CATULLE MENDES
SERENADE

Le matin vint ingenu.
Tu m'as dit: Viens! Je suis venu
Un peu plus tard, tu m'as dit: Chantel!
J'ai chanté ta grace méchante.
Mais vint la nuit, la nuit d'été;
Tu m'as dit: Pars! Je suis resté.

Δροσοπεριχυμένη γελούσε η αήνη,
και μοιές: «Έλα! κι' έρθα ο ήλιος πριν να βγῇ.
Πιδ ύστερα: «Τραγουδά!» μου λές, κι' ένθους έγω
τις τόσες σου τις χάρες με πάθος τραγουδῶ.
Κατόπι ηρθε η νύχτα—μια νύχτα δροσερή
Σὺ τότες μοιές: «Φεύγα! Δέν κούνησ' απ' εκεί».

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

ρωμιά, που αγαπάει και θέλει τάχα την Αλήθεια, ένω στο βάθος το έγω του μόνο θέλει,—κι' αυτού ο-στέρησε ο ποιητής, στὸ να μάς δώση ζωντανὸ το χα-ρακτηρισμὸ του —παλεύει η Ρωξάνη Καλόκαρδου με τη Στρατιωποπούλα, η κυρία απ' την κρατούσα τάξη, η πιδ βαθεῖα ήθικη κατάπτωση με τον ψηλότερο πό-θο και το ευγενικὸ ιδανικὸ μιας κόρης τίμου φτωχοῦ υπάλληλου, μάχεται η διαφθορά με την τιμή και την αγνότητα, πολεμάει τὸ παραδομένο με τὸ νέο, τὸ καθεστῶς με την ανατροπή. τὸ τωρινὸ με τὸ μελ-λούμενο, τέλος η Αλήθεια με τὸ ψέμμα. Βαρὺς ο ά-γώνας, μένουν ασύντρυφες οί αλυσίδες. Νικημένη βγαίν' η κόρη η ευγενική και τραγικά είναι τὰ λό-για της: «Όχι! Όχι!... Δὲ δέχτηκε τίποτα! Δέν άκουσα να δεχτεί τίποτα! Δέν μπορούσε να δεχτεί τί-ποτα!...» Ο Καλόκαρδος κι' η Ρωξάνη την κοιτά-ζουν σαστισμένα. Ο Στρατὸς κοιτάζει σκεφτικὸς τὸ πάτωμα. Αλήθεια, φίλε μου Ταχιδόπουλε. Έκείνος που θά πολεμήσῃ για την αλήθεια, θάχει συχαθεί τη συντροφιά του Καλόκαρδου και της Ρωξάνης. Θάχη ντροπή του να τὸς λέη και καλημέρα ακόμα.

Με τέτοιες στιγμές, σὺν τὸ τέλος της Β' πράξης, δέν τὸ πιστεύω να μάς συνήθισαν πολλὰ ντόπια δρά-ματα. Ο Ξενόπουλος ένύσταξε σὺς «Αλυσίδες» τὸ

“Ο ΝΟΥΜΑΣ,”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Αθήνα Δρ. 8.— Για τις Έπαρχίες Δρ. 7.
Για τὸ Ἐξωτερικὸ Δρ. 10.

Για τις έπαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες (2 Δρ. τὴν τρι-μηρία) συνδρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομή του.

10 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια, Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οικονομικῶν, Σταθμὸς Τροχίό-δρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Στ. ὁς ὑπόγειου Σιδε-ρόδρομου (Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλῆ).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Για τὴν κυκλοφορία—Οί ραμολῆδες τοῦ «Ρι-ζοσπάστη»—Γιατί βρίζεται ἡ Αὐλή.

ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ κρούσμα τῆς άουθενήτης δημοσιογραφί-κης πενταρολογίας είχαμε πάλι τὴν περασμένη βδομάδα. Μία Ἀθηναϊκή φημερίδα, ὁ «Ταχυδρόμος», για να σηκώσει τὴν κυκλοφορία της, πὸν δὲ στεκότανε και τόσο καλά, κάθισε και σκάρωσε μὴ άχρειέστατη ιστορία για κάποιο Ἀθηναϊκό σπῆτι, με δνόματα και με καθέκαστα και με φανόσητες λο-γῆς λογῆς, ρεζιλεύοντας έτσι μὴ αλάκαιρη κοινωνία και βρίζοντας ὅτι ἱερὸ και ὅσι. ἔχει κάθε σπῆτι και κάθε φα-μελιά, για να πουλήσῃ ἑκτό διακόσια φύλλα παρατάνου, — για ἕνα κομμάτι ψωμί δηλαδή.

Οί ἄλλες φημερίδες φωνάζανε — ἀπὸ ζούλια, φουσκά, οί περσόντες, γιατί τὸς ἔφυγε τέτοιο λαχταριστὸ λαυράκι ἀπὸ τὰ χέρια τους—, καίτοι πὸν σοκοφαντήθηκαν και βριστήκανε τόσο ἔλεονα καταγγέλλανε τὸν «Ταχυδρόμο» στὴν Ἐισαγγελία, ἡ κοινωνία βούλωνε τὴ μὴν σφιχτὰ να μὴ λογοθυμήσῃ ἀπὸ τὰ βρόμα που ἔξαπολύθηκε κι ὁ καλὸς σου ὁ «Ταχυδρόμος» πὸς θαρρεῖτε ὅτι ἀντίκρυ τὴ γενική αἰτιή κατακραυγή; Κορδώνθηκε σὰ λάρνος πύθμος πάνου στὰ ἑκατὸ διακόσια φύλλα του και φώναξε:

— Τί κι ἦν καταγγέλλῃμαι για ψεύτης και ουκοφάντης και φαῖλος; Ἡ κυκλοφορία μου διπλασιάστηκε, κι αὐτὸ μοιάχα λογαριάζω ἐγὼ!

Τὸ ξέρουμε. Τὴν κυκλοφορία τους μοιαχά λογαριάζουν, ὅλες οί πατριωτικὲς φημερίδες. Μά είναι καιρός πιδ θαρ-ροῦμε ἡ κοινωνία να τὸς τρέψει αὐτὴ τὴν περίφημη κυκλο-φορία σὺς μοιῶτα τους—ἴφου ἡ Ἐισαγγελία νιώθει τὰ χέρια της μουδιασμένα.

★

ΤΡΙΤΟ φύλλο τοῦ «Ριζοσπάστη» —τρίτο γλέντι ἀθίνα-το. Καί πρῶτα πρῶτα ἕνα σπαρταριστὸ βραβερισμό του: «Γνωρίζομεν τῷ κ. Ὑπουργῷ, ὅθρονει μὴν τὴν περι-κεφαλαίαν τοῦ Ἀρεως, πιθανῶς δὲ άγνωσθῆτα...» (αῖ Ρι-ζοσπάστης, ἀριθ. 3, σελ. 2, στήλη 1).

Μὴν ξεχνάτε, τζάνουμ, και τὴν περίφημη δήλωσή του πὸν δημοσιεύεται στὸ ἴδιο φύλλο, 4η σελίδα, κάτω κάτω: «ὁ Ριζοσπάστης είναι ὑπὲρ τῆς καθαρειούσης και ὁσημέρρι βελτισιμμένης (αφέρναι μὴν, άγνωσῶτα δὲ) γλώσσῃς».

Ἄς είναι. Ο κ. Φλυάρετος ἔχει πολλὰ να μάς πεί ά-κόμα, ἀπὸ μάλιστα τὸν περιτριγυρίσανε, για συνεργάτες του, κι ὅλ' οί ἀπόστρατοι Ραμολῆδες και τρέξανε ναν τοῦ σφίξουν τὸ χέρι και να ἑικροτήσουν τὸν ἔθνοςωτήριο σκα-πὸ αὐτοῦ ἀπὲρ προστασίας τῆς θείας ἡμῶν γλώσσῃς, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν αὐτὴν τοῦ ἔθνους, ἀπὸ τῶν ἐπιβου-λευόντων αὐτὴ παραφρόνων μητράλοιδων μπερρρ!

Κ' ἔχει ὁ Θεός.

★

ΝΑ ΟΥΓΡΑΙΑΖΕΙ κατὰ τῆς Αὐλῆς ὁ Φλυάρετος με τὸ «Ριζοσπάστη» του, τὸ βρίσκουμε λογικώτατο. Ο Φλυάρε-τος ἔχει πολυκαλά, γιατί είναι ἀρκέτὰ ταχυπίνης, πὸν ἡ Αὐλή, ἕμα μωριστεῖ πουμενά κανέναν ψευδοδημοκρατικὸ τὸν κάνει ἀμέσως Ὑπουργὸ και τὸν κουρελιάζει. Αὐτὸ ἔγινε, ἂ θυμάστε, ἄλλοτε με τὸ Λεβίδη που ἄστραφε και μπουμ-πούνιζε κι ἕμα ἔγινε Ὑπουργὸς λουφαξ. Αὐτὸ ἔγινε και με τὸν ἴδιο τὸ Φλυάρετο μὴ φορά. Γλυκίτῃς λοιπὸν ὁ φίλος ἀπὸ τὴν πρῶτη φορὰ κ' ἐτοιμάζεται για δευτέρη. Τῶ-ρα ὅμως θά παρακλέσουμε και μεῖς τὴν Αὐλή να μάς τὸν ἀφίσει κάμποσο καιρὸ τὸ Φλυάρετο δίχως Ὑπουργεῖο για ναν τὸν ἀπολάβουμε Ριζοσπάστη. Τέτια γλέντια δέν ἀξίζει να σβήρουνται γλήγορα.

ΣΤΟΝ «ΕΡΓΑΤΗ» ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

Ἀγαπητέ μου «Εργάτη»,

Τὸ ἄρθρο σου—ζυπνητήρι τοῦ 4ου φύλλου «Ευ-πνήστε ὅλοι» τὸ ρούρηξ'α τίτια ἄρθρα τίτια και πάλιχαρίσια, γραμμένα με δύναμη και με πόνο, βγαλμένα ἀπὸ τὰ καταβάθα τῆς ψυχῆς και δλόδα στὴν ψυχὴ τῶν ἑμῶν, τίτια ἄρθρα στ ἀλήθεια μάς χρειάζονται για να μάς ζυπνήσουνε.

Ἰσαμε τῶρα οί ρήτορες τοῦ τύπου, τῆς Βουλῆς και τῆς πλκτείας, οί διάφοροι δὴλ. δημοκῶποι κ' άεροκῶποι, κοιτάζανε πὸς να μάς άφιονίσουνε με τις

*) Τὸ γράμμα αὐτὸ σταλθηκε στὸν «Εργάτη» τοῦ Βό-λου και δημοσιεύθηκε μάλιστα και τὸ 6ο φύλλο του (26 τοῦ Γενάρη). Ὅπως ὅμως δημοσιεύθηκε κουτσουρεμένο και γιὰ τὸ τυπογραφικὸ λάθος, σὲ πολλὰ μέρη ἑλλάσσανε κα-ταντίπ τὴν έννοια και γι' αὐτὸ αναγκάζομαστε ναν τὸ ξα-νατυπώσουμε σήμερα.

πιστεύω. Καί βέβαια δέν είναι ὁ μόνος. Μά δέν πι-στεύω ναμαι κ' ἐγὼ ὁ μόνος, πὸν με συγκίνησε ἡ κραυγὴ τῆς κόρης (32). Μπροστὰ σ' αὐτὴ ξεχνῶ τὸ

32) Δὲ, θαρρῶ, μπορεί να τυπωθεῖ κ' ἕνα γράμμα τοῦ Ἑπταλήτου που χαρακτηρίζει ελλικρινὰ και φαιενὰ τις «Αλυσίδες».

Hessle,
near Hull, 6.2.08.

Ἀγαπητέ μου,

«Ο,τι σηκώθηκε ἀπὸ δυὸ ὄρες διάβασμα. Μονορούφι τις πήρα τίς: «Αλυσίδες» σου, ὅπως ἤθελα.

Ἐστὸ κατόρθωσες να κάμης δικὸ σου είδος, δικὸ σου σκο-λειὸ στὸ θέατρο. Να διδάσῃς, κι ὡς τόσο να είσαι δραμα-τικός, κι ὡς ῥητορικός, μήτε πάλι διαλογικός. Μεγάλη τέ-χνη αὐτὸ. Ἀφίνω που μεταχειρίζεσαι τὴ γλώσσα σὰ μάστο-ρης. Ἀφίνω που μιμῶσαι τὴ ζωὴ σὺν τεχνίτης.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ με πῆγες ἀπὸ τὰ χέρια και μ' ἔφερες ὡς τὸ τέλος. Τὴν είδα τὴ ζωὴ που μοῦ παρουσίασες αλάκαιρη. Ὡς και τὴ σούπα τῆς Στρατιδαινας τὴ μύρισα. Στὴ σκηνή που μαλόνει τάντρογνο (Μίρος Α'), ἔπειτα ἐκεῖ που ἄλλό-ζει τὸ Δῆμο ἡ Ρωξάνη, καθὼς και στὸ Γ' μέρος, ἐκεῖ που ὁ Δῆμος πρωτόρχεται και τὸν παλαλεῖβει κολακεῖες ἡ Στρατι-δαινα,—με συνεπῆρες και πῆγες.

Ἡ καταστροφὴ, ὅπως ἔγραψες, Γοργὴ και δραματική. Ἐγὼ μάταιους δὲ θάβαζα. Ἐστὸ ἔβαλες. Δέν ἔχασε τὸ δρά-μα ἑξαιτίας του. Τουλάχιστο συμβάλλεται με τὴν περικυκλώ-σά τῆς Ἀστρούλας.

Ἐκείνο που μοῦ φαίνεται βιασμένο στὸ ἔργο, είναι πὸν ἡ

ἀδύνατο τῆς σκηνῆς που κλείνουν, τὴν ὁμιλία δὴλ. μεταξὺ Ρωξάνης και Στρατῶ. Τὸ βουδὸ ἄγῶνα τῆς Ἀστρούλας, ἴσως οί ἔχοι μουσικῆς μπορούσαν μόνο να τὸν ἀποδώσουν. Οί τεχνικῆτες τάχα νάδρηξαν κι αὐτοῦ ἀνάμνηση, τῆς Ἰντῆς Γκάμπλερ: Νορδηγικὴ ἰντελεκτουέλ κι αὐτὴ ἡ στιγμή: Πέστε δ.τι θέλε-τε. Ἔστω κι ὡς μίμηση, τὴν προτιμῶ ἀπ' τις νυχτε-ρινῆς ἀπαγωγῆς, ὅς χρώμα τοπικὸ κι ἂν ἔχουν τού-τες. Καί ὁ μπάτσος, πὸν κλεί με τὸ σκαστάρισμά του ὅλο τὸ δράμα, κ' ἴσως νααν προδληματική ἡ ἀίσθη-

Ἀλήθεια, ἡ ὄριμη κ' ἡ γνωστική, ἡ δυνατὴ και ἡ ἀλύγιστη ἡ Αλήθεια, ἔμεινε στὸ πρόσωπο και στὴν ψυχὴ ἑνὸς κορι-τσιού. Ἐγὼ γὰ; Μπορεῖ να μοῦ πῆς πολλὰ δυσκολοαπέντητα και σὲ δαῖτο. Ὅμως κοιτάξε ποῖ ἄλλο ἀπὸ τὰ λόγια και τὰ φερσίματα τῆς Κρύας Αλήθειας, δὴλ. ἄλλο κοριτσιότικο και μάλιστα τῆς σειρᾶς τῆς δὲ μάς ἔδειξε ἡ Ἀστρούλα, παρὰ τὸν μπάτσο.

Τέτοια, θά μοῦ πῆς, βρίσκεις ἂ θες πολλὰ σὲ κάθε δρά-μα. Πολὺ σωστά. Τὴν οὐσία να βλέπουμε. Ἡ οὐσία είναι πὸς μάς ἔδωσε εἰκόνα ἡλοφάντανη τοῦ Μεγάλου Κακοῦ τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς. Ἐκαμε τὸς ὀχτροῦς τοῦ Κακοῦ αὐ-τοῦ να τὸ σκαίνονται ἄλλο τόσο, τὸς φίλους του να τὰ ντρέπονται. Τί ἄλλο θέμε; Ἐστὸ σιγὰ σιγὰ μπορεί ναμῶη ἡ γιαιρεία.

Φίλδ σε

ΑΓΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

παχίς και πρόστυχες φαπλαταρίες τους για να μάς γδάρουν ευκολότερα, δίχως νάν τ'ό πάροουμε μυρυνδιά. Καί τ'ό καταφίρανε. Καί σήμερα πού κάπως ξυπνήσαμε και τ'ό άφιόνι τους ξεθύμανε πιά, βλέπουμε πώς μάς λείπει τ'ό τομάρι μας και βάζουμε τις φωνές. Καλό κι αυτό. Σώνει πού ξυπνήσαμε μερικοί (ας είναι κι άργά) και τ'ό καθήκο μας τώρα, τ'ό μεγάλο κ' έσ'ό, νά ξυπνήσουμε και τούς άλλους, νά ξυπνήσουμε τ'ό λαό, πού τ'ό άφιόνι τ'ης δημοκρατίας τόν κρατάει ακόμα ναρκωμένο.

Νά, δ δρόμος τού «Έργατη», νά, δ δρόμος τού κάθε Έργατη τ'ης Αλήθειας. Δρόμος άγκαθίνιος, μά τίμιος, δρόμος άνηφορικός μά γιομάτος πρασινάδα στην κορφή του. Τήν πρασινάδα ξανοίγουμε, περιφρονώντας τάγκάθια και τήν άνηφορία του. Καί θάν τ'ή φτάσουμε τήν πρασινάδα, γιατί ή νίκη δέν είναι άφραστο άγαθόν όταν τήν όρέγεται και πολεμάει για δαύτη ή Αλήθεια.

* *

Στίς στ'ηλες τού «Νουμά» δώ και δυό τρείς μήνες άνοιξε πλατιά συζήτηση για τ'ό σοσιαλιστικό ζήτημα. Σοσιαλιστάδες δικόι μας, δ Γ. Σκληρός, δ Πέτρος Βασιλικός, δ Ζαβιτζιάνας, δ Ντέλος κι δ Γιαννιός, ζώντας στην Εύρώπη και μελετώντας από σιμά τ'ή μεγάλη σοσιαλιστική κίνηση, όχι μοναχά στά βιβλία μά και στη ζωή, μάς φωνάζανε πώς δ'όί άναμορφωτικοί και στη γλώσσα και στις ιδέες πρέπει νά γίνουμε σοσιαλιστάδες για νά μπορούμε νά χτυπήσουμε άποτελεσματικά τ'ή ρουτίνα. Άλλοι δικόι μας, φωτισμένα μυκλά κι αυτοί και ψυχές φιλελεύτερες, τούς άντείπανε, ακολουθώντας τ'ή σωστή δέα πώς έμετις δ Ρωμιοί, σάν Κράτος ακόμα έφταστο και σάν Έθνος χιλισκορπισμένο, έχουμε ανάγκη από Έθνισμό πρώτα κι άρχής, κι δ Σοσιαλισμό μετά τήν όρα είναι πού μάς επιμένουν πάλι τέλεια.

Ό άγώνας εξακολουθάει στο «Νουμά» και φαίνεται πώς θά εξακολουθήσει για καιρό ακόμα, γιατί κι από τις δυό μεριές κατεβήκανε στον άγώνα πολεμιστάδες με γερές άρματωσιές. Η δική μου ή γνώμη είναι πώς μεγάλο κέρδος θά βγει άπ' αυτόν τόν άγώνα. Σοσιαλιστές και νατσιοναλιστές θά δώσουνε στο τέλος τά χέρια κ' έτσι σιγά σιγά θά γεννηθεί στην πατρίδα μας ένας καινούριος σοσιαλισμός πού νά ταιριάζει και με τήν ψυχή μας, και με τ'ή ζωή μας, και με τ'ό κλίμα μας, ακόμα και με τ'ά όνειρά μας τά εθνικά, ένα είδος νά πούμε Ρωμαϊκός σοσιαλισμός.

Πικρή όμορφιά του, νά το τ'ό νόστιμο χρώμα, πού γυρεύετε. Μιά όργη κ' ένας θυμός έγέννησε τ'ό δράμα, ένα ρωμαϊκό ξεσπάσμα τ'ό επισημαίνει. Άς είναι κατακεφαλιά στην πρόληψη, ως τ'ό θέλει δ συγγραφέας, άς είναι σφάλλαρος τ'ης όρμης τ'ης ζωής πρ'ός τήν αντίδρασή της. (Οι τεχνολάτρες δέ με μέλει άν τρώμαξαν, οι εὐαίσθητοι, οι λεπτεπίλεπτοι, οι έστέ. άς μ' αναθεματίσουν κ' έμ'ε μάζι με τόν πολεμόχαρο ποιητή των «Αλυσίδων». Αλή η ζωηρότητα και λίγα νεύρα τά προτιμώ άπ' τ'ό ραίο κούρμα, άπ' τούς Ίσκιους κι άπ' τ'ά τεγγαριάσματα, άπ' τήν καλαίσθητη τ'ή νέκρα. Η ποίηση κ' ή νύκτη έσβυσε στατέλειωτο κινήγημα τού όνειρου, στη φανερική λατρεία τού ωραίου, χωρίς νά πιάνη ούτε τόν Ίσκιό του. Άχαρη κι άδρωση έρημιά άπ' άκρη σ' άκρη κ' ή χλόη και τά γάρφαρα νερά προσμένουν. Πώς λείπουν τά καλέντα δέν πιστεύω, μά χόβολες θυσότες συμπάν αυτά και στάχτες ξεσαρλίζουν. Τ'ης ζωής τήν κραυγή δέν τήν άκούν. Πολλοί είν' οι δρόμοι πρ'ός τ'ό χλοερό λιβάδι της. Ό Ταγκέπουλος έδειξε έναν άπ' αυτούς. Οι Άστρούλες περιμένουν τώρα ταίρια τους, δ άγώνας της για τήν πρόδο τ'ης ζωής καλεϊ γενναίους συμπολεμιστάδες.

Βερολίνο

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ΔΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΥ 1908

4 ΜΕΓΑΛΑ ΚΕΡΔΗ ΕΞ 100,000 Δρ. 400,000			
4	»	25,000	100,000
4	»	10,000	40,000
12	»	5,000	60,000
20	»	1,000	20,000
1644	»	100	164,400
2312	»	0	113,600
4000 έν όλω κέρδη άξίας δραχμών..... 900,000			

Μέχρι τ'ης πρώτης κληρώσεως (27/10 'Απριλίου 1908) θά εκδοθώσι μόνον 300,000 τετραδράχμων γραμμάτιων ύπ' αριθ. 1-300,000. Μόνον οι αριθμοί οίτοι θά τεθώσιν έντός τ'ης κληρωτίδος κατά τήν κληρώσιν ταύτην. Κατόπιν θά εκδοθώσι μονόδραχμα γραμμάτια ισχύοντα διά μίαν εκ τών τριών τελευταίων κληρώσεων, ύπ' αριθ. 300,000 άχρις 1,000,000, θά προστεθώσι δέ έντός τ'ης κληρωτίδος και οι αντίστοιχοι αριθμοί.

Γραμμάτια πωλούνται. Είς τά δημόσια ταμεία και λοιπάς δημοσίας άρχάς, εις τάς Τραπεζάς, εις τούς σταθμάργας και στασιάρχας τών σιδηροδρόμων, τούς διαχειριστάς τών μονοπωλίων και τά πρακτορεία τών έφημερίδων πρ'ός δραχμής τέσσαρας έκαστον, ισχύον διά τας τέσσαρας κληρώσεις και πρ'ός δραχμην μίαν έκαστον γραμμάτιον, ισχύον διά μίαν εκ τών τριών τελευταίων κληρώσεων.

Διά π'ασαν πληροφορίαν ή ζήτησιν γραμματίων άπευθυντέον εις τ'ό Γραφείον τού Έθνικού Στόλου και τών Αρχαιοτήτων, ύπουργείον Οικονομικών εις Αθήνας. Η πώλησις τών γραμματίων άρχεται από 1/14 Ιανουαρίου 1908. Ο διευθύνων τμηματάρχης

Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

Πρώτα πρώτα όμως νά φωτιστούμε οι έργάτες, νά ξυπνήσουμε, νά δώμε στο πλάι τους άληθινούς και τίμιους προστάτες. Από χέρια νά γίνουν άδελφοί κι από κουκιά νά γίνουν πολίτες. Γιατί στην πατρίδα μας σήμερα δέν είναι μοναχά τ'ό Κεφάλαιο πού εκμεταλλεύεται τόν έργατη είναι και ή Πολιτική πού τόν εκμεταλλεύεται και τίν άποχτηνώνε. Κεφάλαιο και Πολιτική δουλεύουνε σήμερα δώ άδερφωμένες για τήν άποχτήνωση τού έργατη, για τήν εξαχρείωση τού λαού. Κορμί και ψυχή τού βυζαίνουν τά δυό αυτά τέρατα.

Τού λόγου σου τ'ό βλέπεις τ'ό Κεφάλαιο νά εκμεταλλεύεται τ'ό κορμί. Έμεις, οι δημοτικιστάδες, τ'ό βλέπουμε τ'ό Κεφάλαιο νά εκμεταλλεύεται και τήν ψυχή. Παιός άλλος από τ'ό άτιμο Κεφάλαιο συντηρεί τά σχολιά, πλερώνει τούς δασκάλους, εκπλώνει τά ήλιθια βιβλία πού στραγγουρίζουν τ'ό μυαλό τού παιδιού, πού τού ξεχαρβαλώνουν τ'ό χαρακτήρα και τ'ό προστοιμάζουν, μια και τ'ό κάνουν άνίκανο για κάθε πραχτική δουλιά, για θροφή τ'ης Πολιτικής; Δέ θ'έχε ή πατρίδα μας τόσους θεισθήρες και τόσα κοπρόσκυλα τού Κεντρικού ταμείου, άν τά παιδιά τού λαού μορφωνόντουσαν σέ σχολιά άθροπινώτερα και πραχτικώτερα. Μάργας λοιπόν τ'ης Πολιτικής είναι τ'ό Κεφάλαιο, και δίχως τ'ό μάγερα αυτό ή Πολιτική εξαχρείωση θά φορούσε από τήν πείνα.

* *

Κοινός λοιπόν δ άγώνας μας. Δημοτικιστάδες και σοσιαλιστάδες άδέρφια είμαστε (άπό μια άποψη πάντα) και για τ'ό ίδιο πρ'όμα αγωνιζόμαστε. Νά ξυπνήσουμε τ'ό λαό και νάν τού δώσουμε τ'ή λευτεριά του. Έμπρός λοιπόν. Ό άγώνας μας, καθώς τ'ό φωνάζεις στο περίφημο ξέθρο σου, χρειάζεται θυσίες και μάρτυρες, δύναμη και στρατόπεδο όργανωμένο και όπλισμένο με αυταπάρηση και ζήλο και αυτοθυσία, για νά επιβάλει τ'ό Δίκαιο, τήν Αλήθεια.

Και για νά σέ καλοκαρδίσω, κλείνοντας τ'ό γράμμα μου, άκουσε τί μου γράφει τώρα τελευταία ένας σοσιαλιστής ζώντας στην Εύρώπη: «Έδω στο Β. είναι πολλοί Ρωμιοί έργάτες. Μιά μέρα μίλησα με κάμποσους. Είταν Άθηναίοι όλοι και δέν ξέρανε σκεδόν δλωσδιόλου γράμματα. Ένας, παπαδόπουλο κιάλας, δέν είξερε ότι ύπάρχει Εύαγγέλιο. Είχανε λάβει όλοι μέρος στα Εύαγγελικά χωρίς νά ξέρουν. Όταν τούς εξήγησα τ'ό πρ'όμα και τούς είπα πώς είμαι ένας από τούς μαλλιαρούς, έμειναν με άνοιχτό τ'ό στόμα. Με δέκα λόγια πείστηκαν όλοι για τ'ή

γλώσσα. Σά θέλετε δοκιμάστε κι αυτού. Θά δείτε τ'ή διαφορά από τούς άστους πού γυρεύουμε νά πείσουμε. Μιά φημερίδα λαϊκή μπορούσε νά κάμει θάματα. Είναι κοινό πού τ'ό καταχτάει κανένας δίχως ύποχώρηση καμιά».

Αυτά μου γράφει δ φίλος μου, αυτά παραδέχουμαι και γώ. Ό έργατης θά νιώσει τόν άγώνα μας, γιατί τονε συμφέρει νάν τονε νιώσει. Και τ'ό όργανο πού θά τόν κάνει νά νιώσει τ'ό συμφέρο του, είναι ή φημερίδα ή καθημερινή. Μακάρι, «Έργατη» μου, νά σέ ιδώ μια μέρα τέτιονε, πού νά μάς βαρείς ταχτικά κάθε πρ'ώ τ'ό ξυπνητήρι.

Αθήνα 17.1.08.

Με άδ' αριθ. 1/14

Δ. Η. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΗΣ ΚΛΕΜΜΕΝΗΣ Η ΜΑΝΝΑ

Χειμώνας κκιρός, σφύριζε δ βοριάς όζω, και τ'ό χιόνι στρεφογύριζε και στρεφόντανε άπαλό κι άφρατο σέ βουνά και σέ κάμπους, σέ δρόμους και σ' όροφές.

Συμμαζεμένοι όλοι στα σπίτια τους, καθόντανε γύρω στα μαγκάλια πού έβραζε ή φασκομηλιά, και τήν περνούσανε με χωρατά και με λογιές σπιτήσια γλέντια. Ψυχή δέν έβλεπε όζω. Ένα πλάσμα μονάχα φτωχό και κουρελλιασμένο, με μάτια θολά και με πρόσωπο πικραμένο, γύριζε από δώ κι από κεί, σά νά τάψηφουσε τά χιόνια.

Ποιά νά είταν αυτή πού πλανιότανε μέσα σέ τέτοια κακοκαιρία; Είταν ή Γιαννούλα, πού πήγανε νύχτα δυό παληκαράδες κ' έσπασαν τήν πόρτα της, και τ'ης έκλεψαν τ'ό μόνο θησαυρό, τήν κόρη της τ'ή μονακριβή, πού τ'ης έμεινε ύστερ' από τ'ή μεγάλη καταστροφή πού τ'ης έφερε δ σεισμός, και σκότωσε τόν άντρα της και τάλλα τους τά παιδιά. Μόλις πρόφταξε και βγήκε στο δρόμο τότες με τ'ό μωρό της εκείνο στην άγκυλιά. Τού κάκου πρόσμενε και τούς άλλους κατόπι της. Κανέναν άλλος δέ φάνηκε, γιατί τ'ό σπίτι της έγινε χάλασμα. Δούλευε κατόπι ή Γιαννούλα άγάλια άγάλια ώσπου συμμαζεψε ένα σπιτάκι, πού μόλις χωρούσε μέσα μαζί με τήν κόρη της τ'ή Μανιώ.

Περάσανε χρόνια, μεγάλωσε ή Μανιώ, έγινε κοπέλλα, γιασουμί μονάχο: Ταίριασε νά γίνεται πανηγύρι όζω στην Αγία Μαρίνα, νά π'ανε όλα τά κορίτσια, μαζί τους κ' ή Μανιώ. Κάθε καρδιάς καρύδι μαζεμένοι εκεί, με βιολιά και με λαγούτα, με τραγούδια και με χαρές. Χόρευαν όλοι κι όλες με τήν άράδα, ήρθε και τ'ης Μανιώς ή άράδα. Άμα